

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit

Lehdistötilaisuus 4.4.2014

- Euroopan finanssisektorin riskit
- Suomen finanssisektorin tila
- Suomen finanssisektorin riskit
- Yhteisen pankkivalvontamekanismin rakentaminen
- Ajankohtaista sijoittajansuojasta

Euroopan finanssisektorin riskit

Finanssisektorin riskit Euroopassa edelleen merkittäviä

Riskit

Taso ja muutos

Pankkien taseiden kunto: luottosalkkujen laadun jatkuva heikkeneminen	↑
Markkinoiden volatiilisuus: riskilisien äkillinen leveneminen	↑
Makrotalous: vaimea kasvu ja korkea velkaantuminen	→
Valtioiden velkaongelmat: politiikkauudistusten pysähtyminen	↓
Vakuutusyhtiöiden riskit: alhaisen korkotason ja varallisuushintojen laskun yhteisvaikutus	↑
Infrastruktuuri: markkina- ja tietotekniikkainfrastruktuurin operatiiviset riskit	→

Keltainen väri: riski on keskitasoa

Punainen väri: riski on kohonneella tasolla

Nuoli, ylös: riski on lisääntynyt viimeisen puolen vuoden aikana

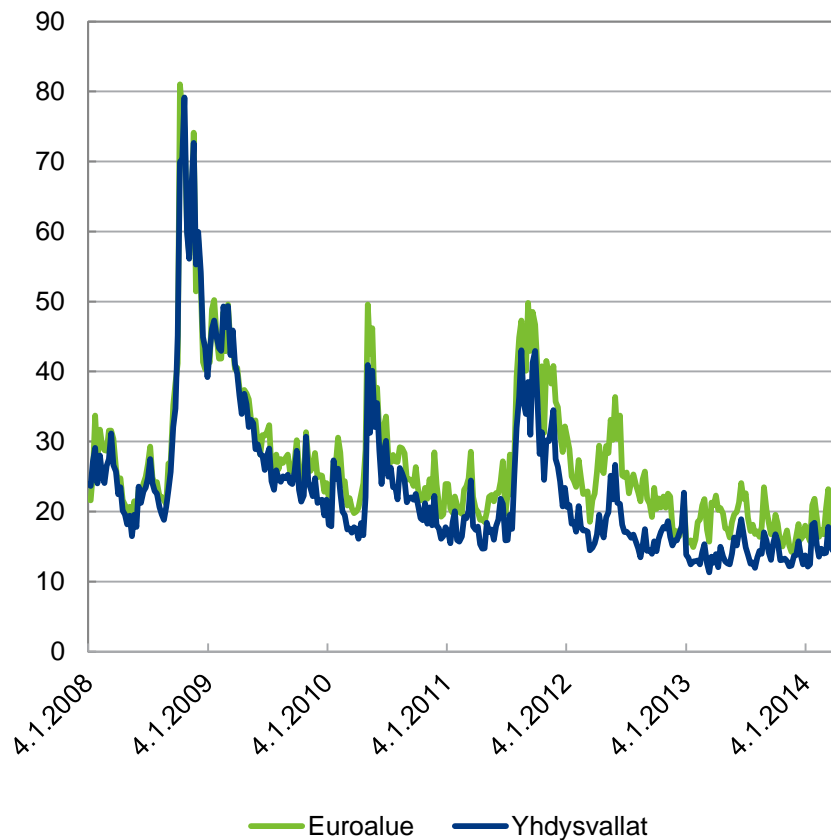
Nuoli, alas: riski on vähentynyt viimeisen puolen vuoden aikana

Nuoli, vaaka: riski on samalla tasolla kuin puoli vuotta sitten

Euroopan finanssi- ja velkakriisi rauhoittunut monien markkinaindikaattorien valossa

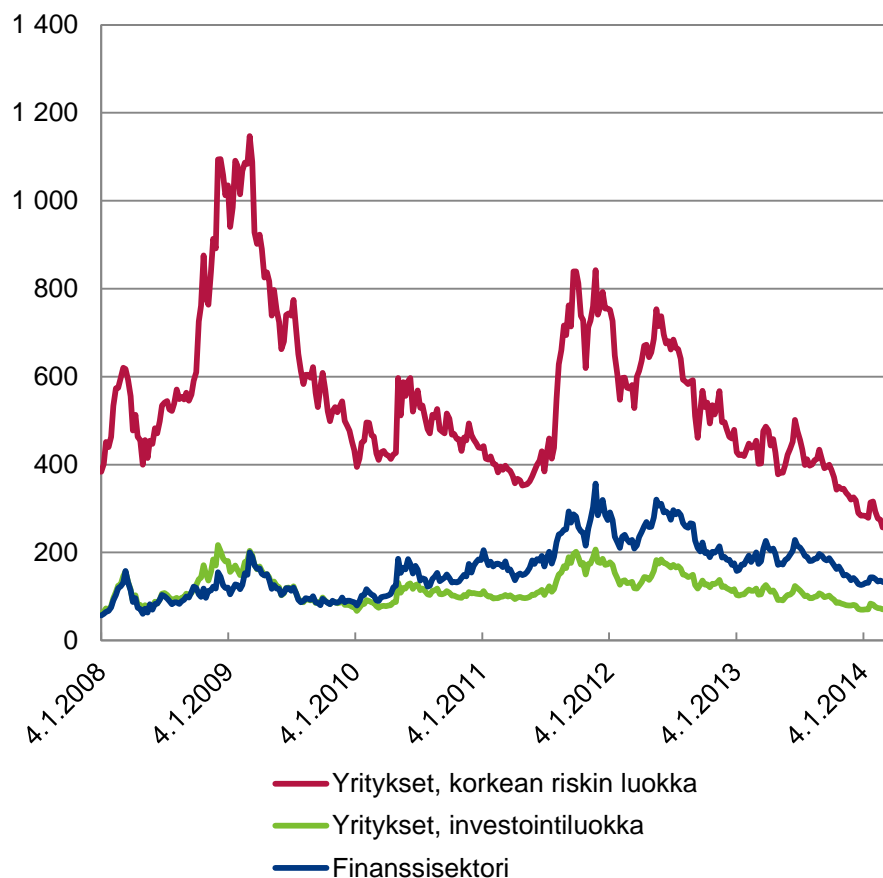

Euroalueen ja Yhdysvaltain osakemarkkinoiden volatilitiitti

Lähde: Bloomberg, viimeinen havainto 28.3.2014.

Euroopan yritysten ja finanssisektorin luottoriski- indeksit joukkovelkakirjalainoille

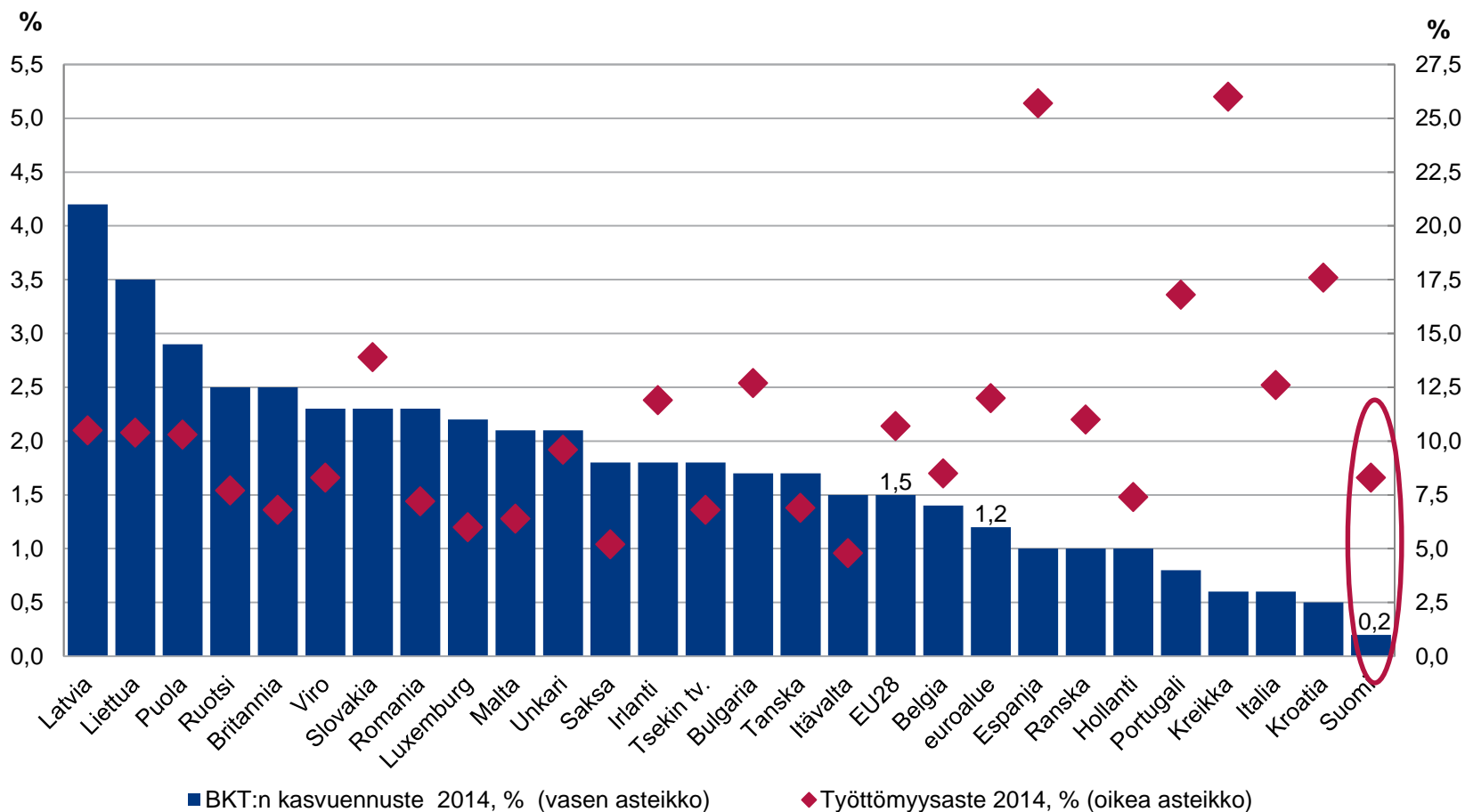

Lähde: Bloomberg, viimeinen havainto 28.3.2014.

Maltillisesta elpymisestä huolimatta reaalitaloudessa edelleen paljon alasuuntaisia riskejä

EU:n komission ennusteet bruttokansantuotteen kasvulle ja työttömyydelle 2014*

* Kuvioista puuttuvat Slovenia ja Kypros, joissa BKT supistuu ennusteessa 2014

Lähde: EU:n komission talousennuste 25.2.2014.

Suomen finanssisektorin tila

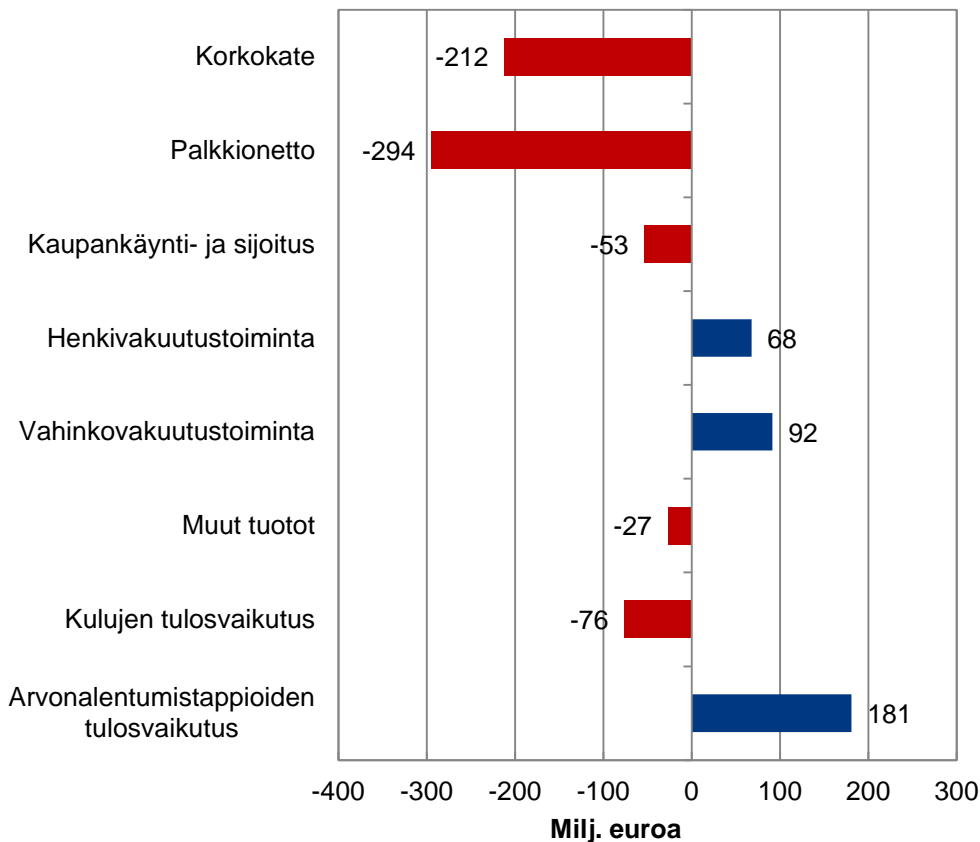

- Heikko taloustilanne jatkunut jo pitkään
 - Talous supistunut kaksi vuotta
 - Suomen viennissä vaikeuksia
 - Työttömyys nousussa
 - Konkurssit nousu-uralla
 - Matalat korot helpottivat velanhoitoa, mutta heikensivät korkokatetta
- Finanssimarkkinat kehittyivät positiivisesti tuottojen kannalta
 - Osakekurssit nousivat
 - Markkinariski-indikaattorit alenivat
 - Euroopan velkakriisi helpottui

Pankkisektorin liike-tulos laski vain maltillisesti ja vakavaraisuus säilyi hyvänä

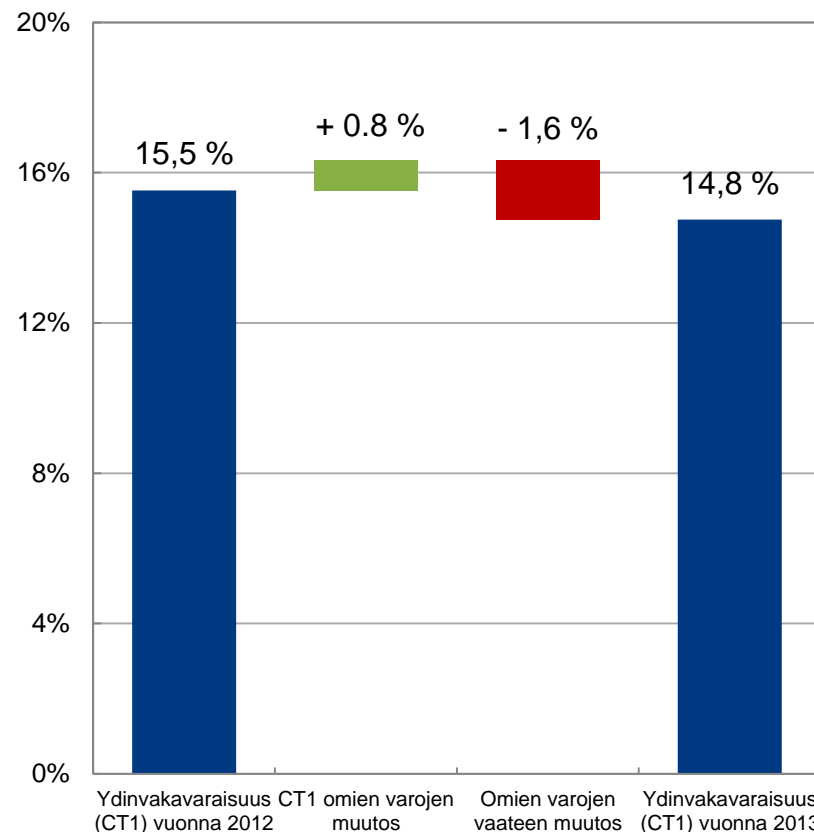

Pankkisektorin tuloserien muutos edellisvuodesta osatekijöittäin

Lähde: Finanssivalvonta.

Pankkisektorin ydinvakavaraisuuden (Core Tier 1) muutos edellisvuodesta osatekijöittäin

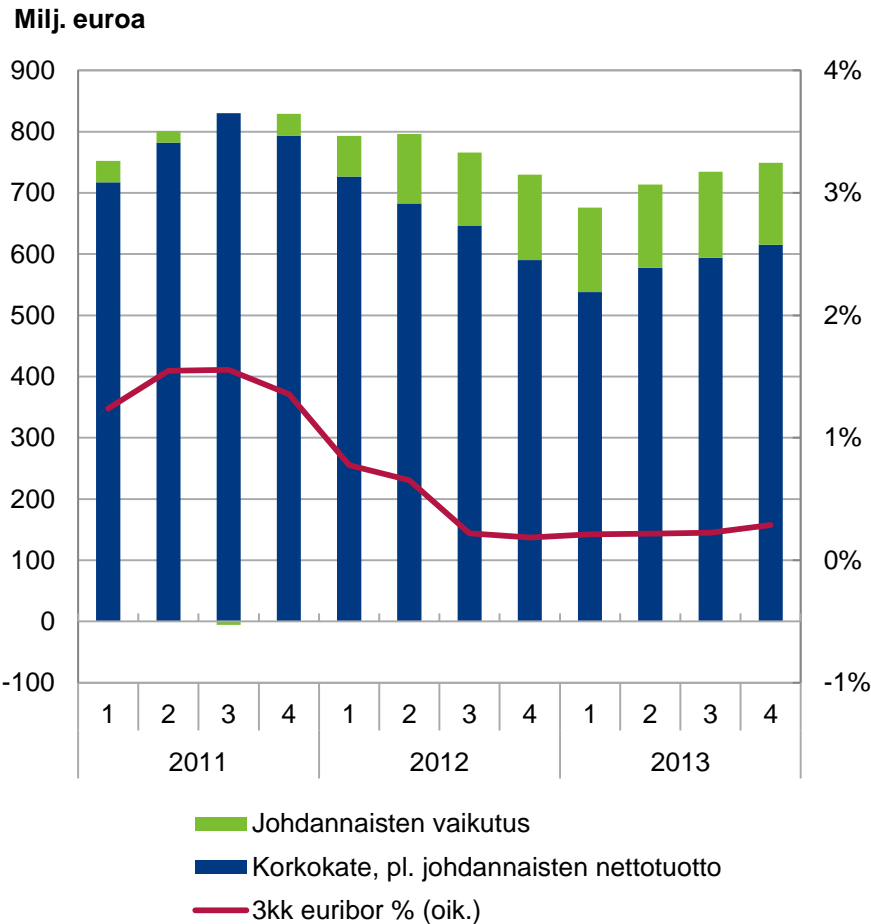

Lähde: Finanssivalvonta

Pankit sopeuttaneet liiketoimintaansa matalan korkotason ympäristöön

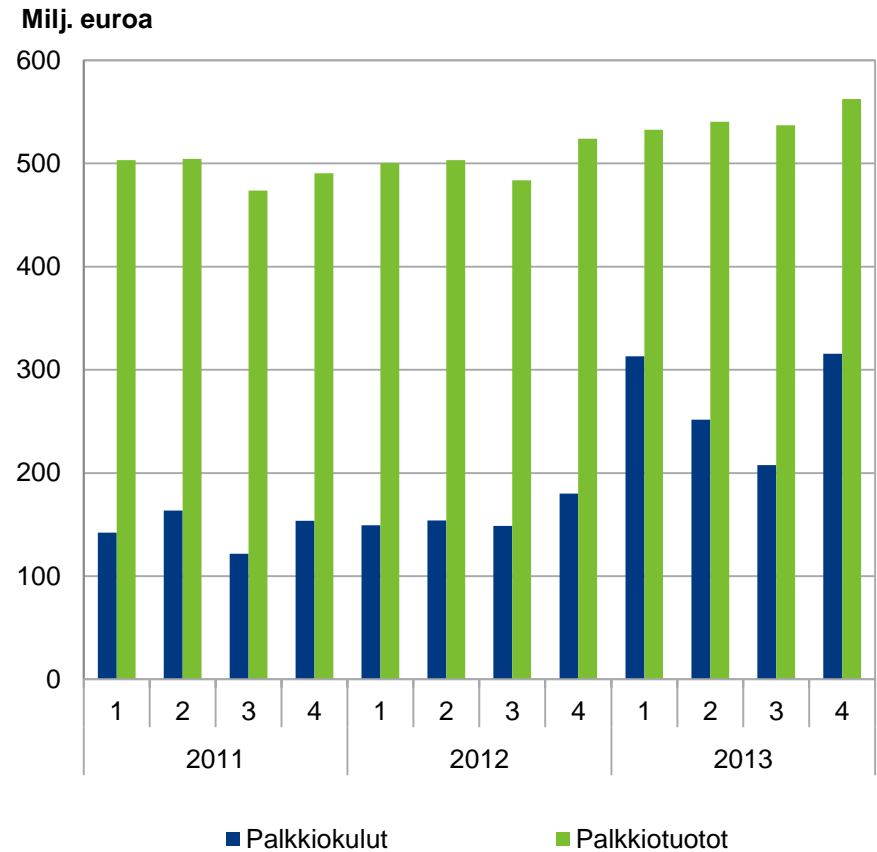

Pankkisektorin rahoituskatteen muutos 2011–2013

Lähde: Finanssivalvonta.

Pankkisektorin palkkiotuottojen ja kustannusten muutos 2011–2013

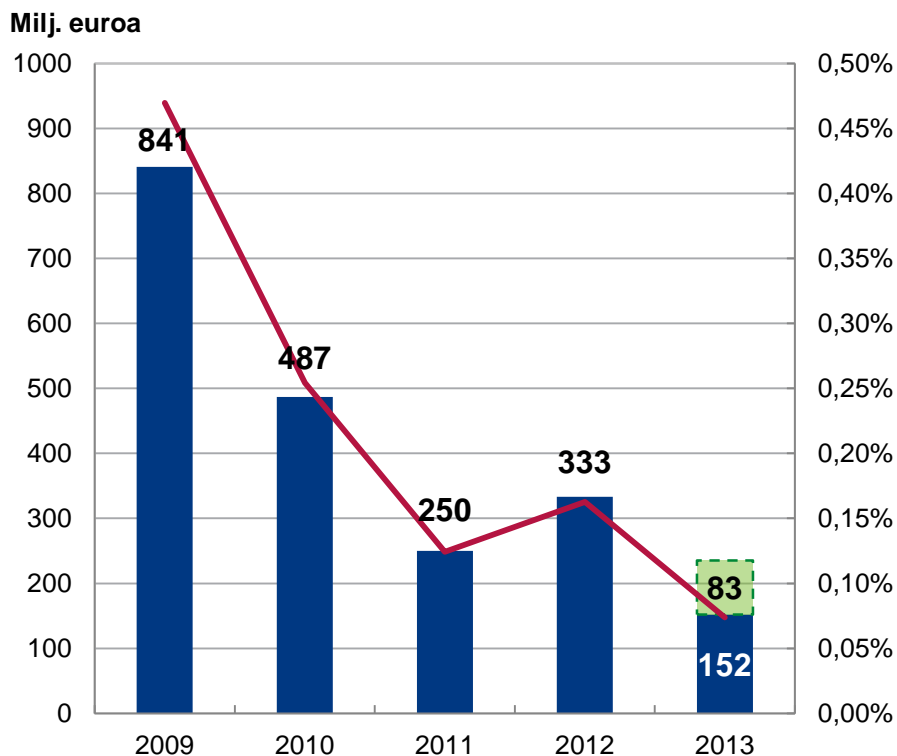

Lähde: Finanssivalvonta

Heikko taloustilanne heikensi luottokannan laatua

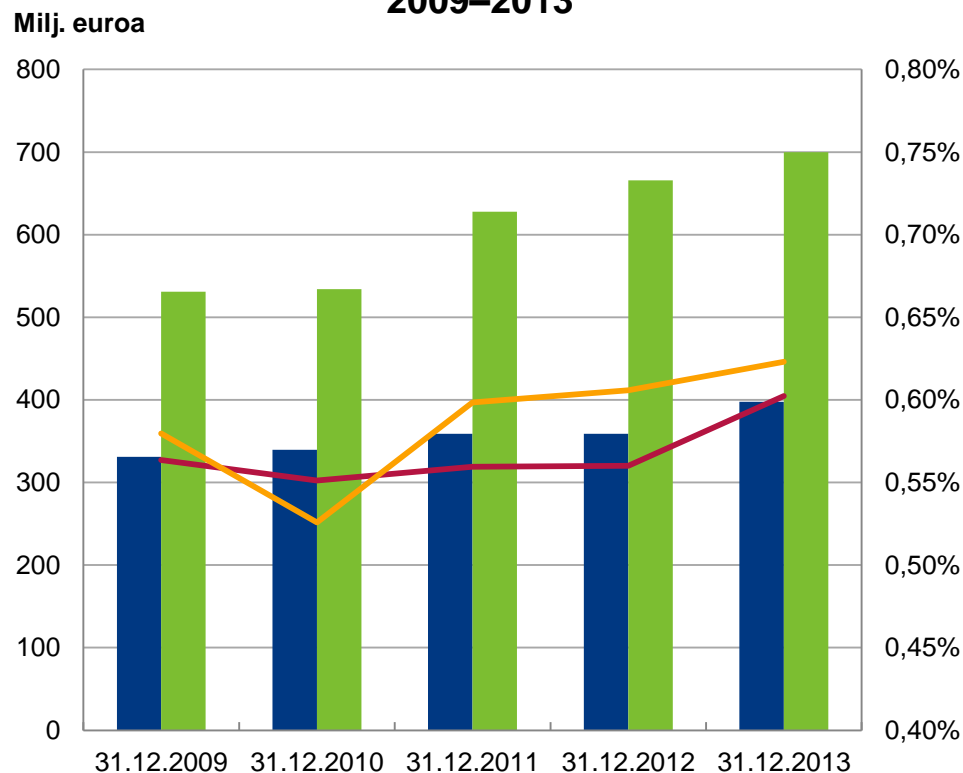
Pankkisektorin arvonalentumistappioiden kehitys 2009–2013

- Nordean sisäisen takauksen vaikutus
- Arvonalentumistappiot
- Arvonalentumistappiot suhteessa luotto ja takaukantaan (oik.)

Lähde: Finanssivalvonta.

Yritysten ja kotitalouksien järjestämättömien saamisten (JS) kehitys 2009–2013

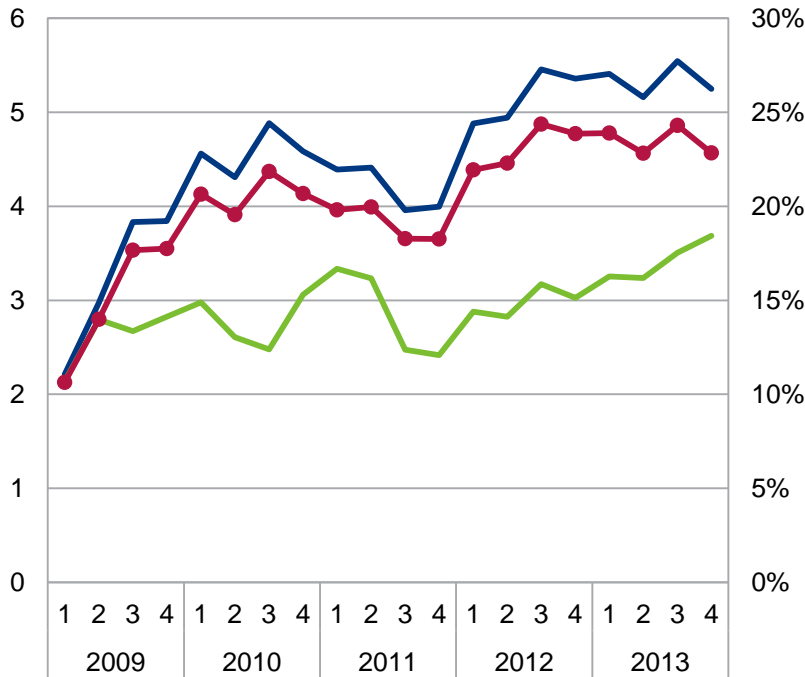
- Yritykset ja asuntoyhteisöt JS
- Kotitaloudet JS
- Yritykset ja asuntoyhteisöt JS / luotto- ja takaukanta (oik.)
- Kotitaloudet JS / luotto- ja takaukanta (oik.)

Lähde: Finanssivalvonta.

Henki- ja vahinkovakuutussektoreiden vakavaraisuudet ennallaan

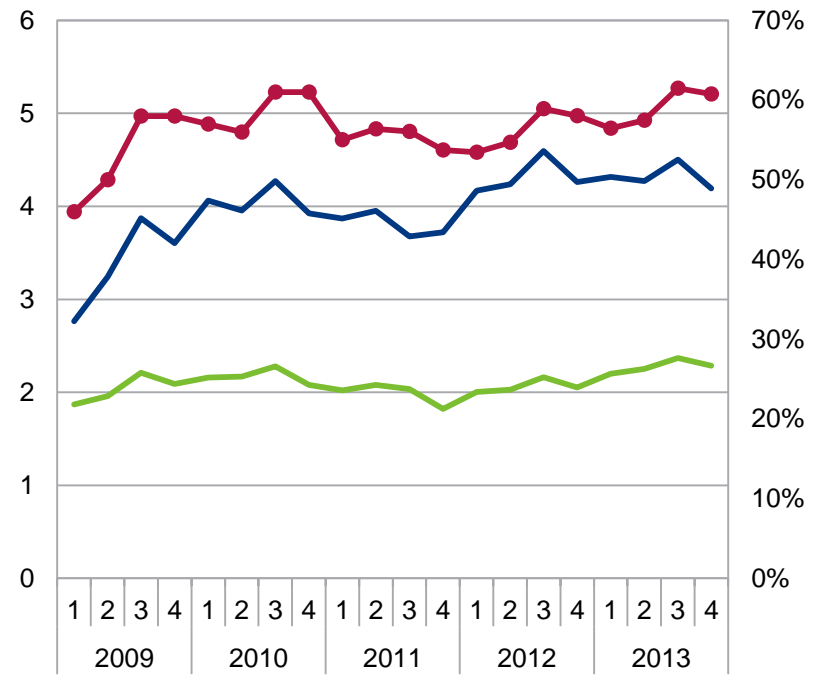
Henkivakuutussektorin vakavaraisuus hyvä

- Vakavaraisuusasema
- Riskiperusteinen vakavaraisuusasema
- Vakavaraisuusaste (oikea)

Lähde: Finanssivalvonta.

Vahinkovakuutussektorin vakavaraisuus vahva

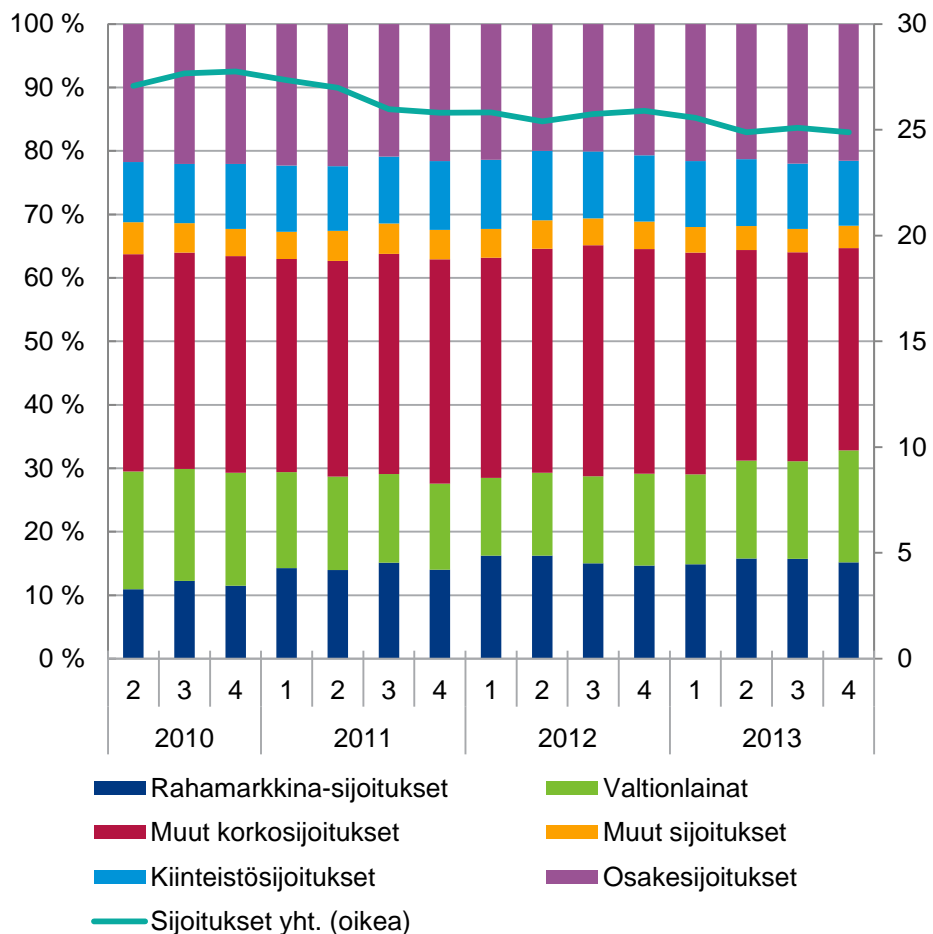
- Vakavaraisuusasema
- Riskiperusteinen vakavaraisuusasema
- Vakavaraisuusaste (oikea)

Lähde: Finanssivalvonta.

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuotot keskimäärin yli tuottovaateen

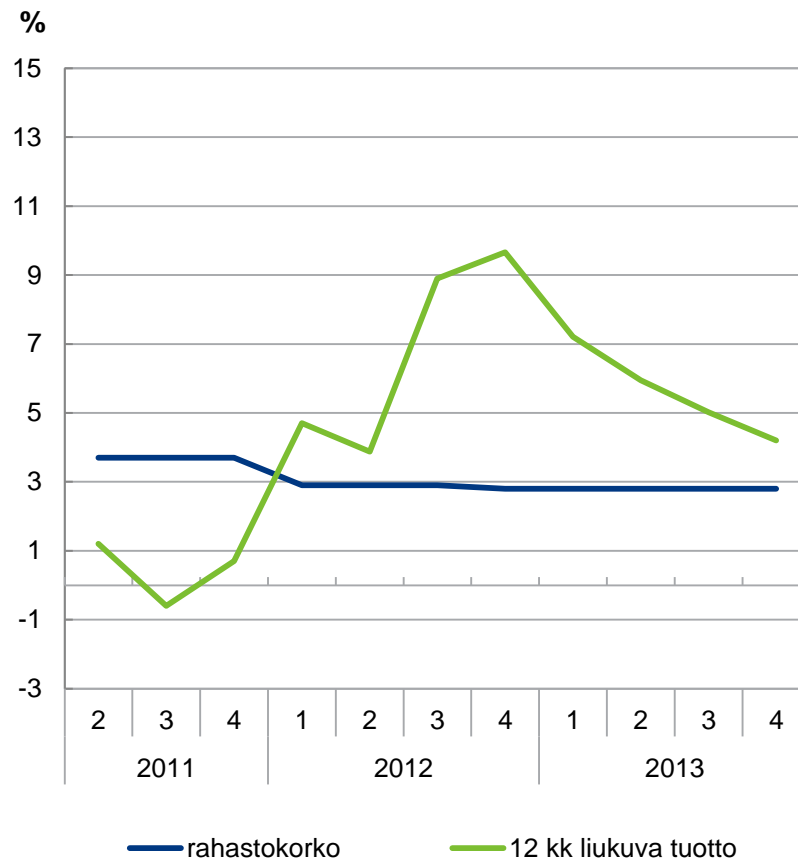

Henkivakuutussektorin sijoitusjakauma

Lähde: Finanssivalvonta.

Sijoitustoiminnan tuotot ja rahastokorko

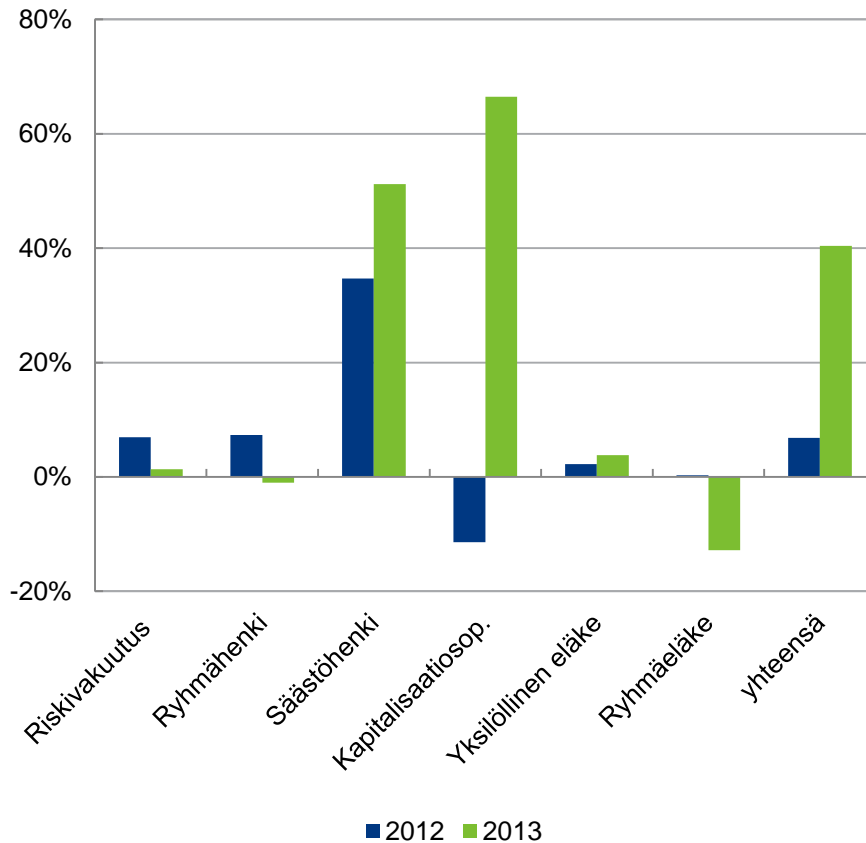

Lähde: Finanssivalvonta.

Toimintaympäristön kaksijakoisuus näkyy maksutulojen kehityksessä

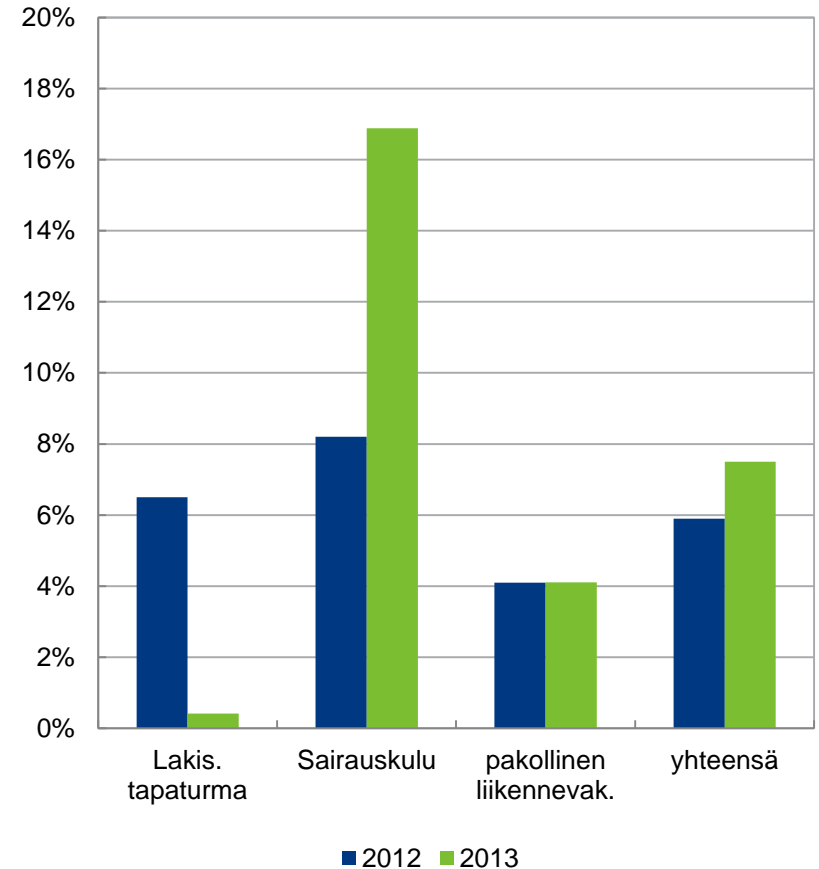

Henkivakuutuksen maksutulon kasvu tuotteittain

Lähde: Finanssivalvonta.

Vahinkovakuutuksen maksutulon kasvu tuotteittain

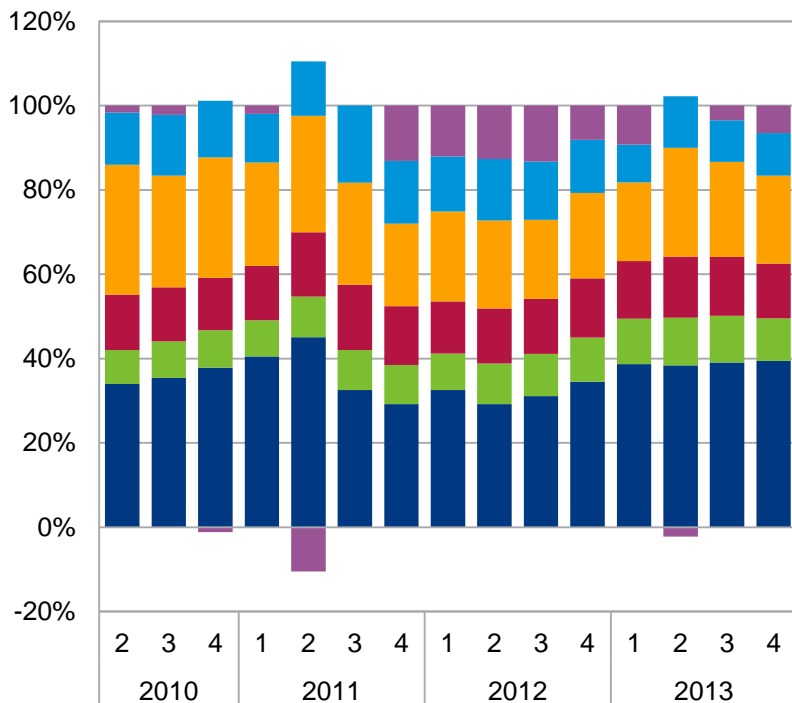

Lähde: Finanssivalvonta.

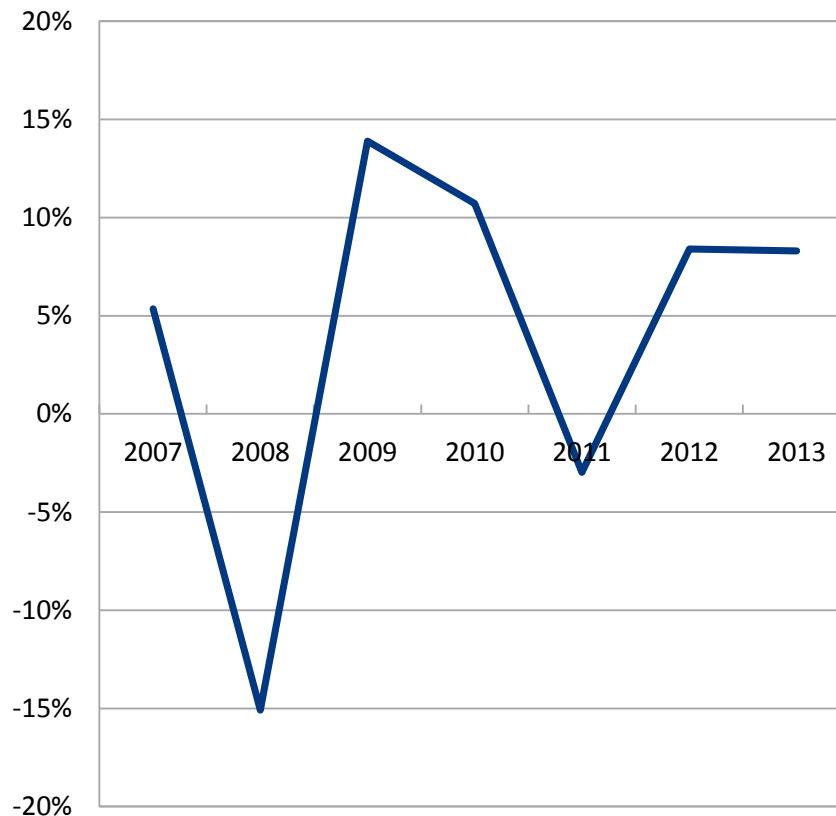
Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnassa osakepaino nousi, sijoitustoiminnan tuotot ennallaan

Työeläkelaitosten riskikorjattu sijoitusjakauma (sisältää johdannaiset)

Työeläkelaitosten sijoitustoiminnan tuotot

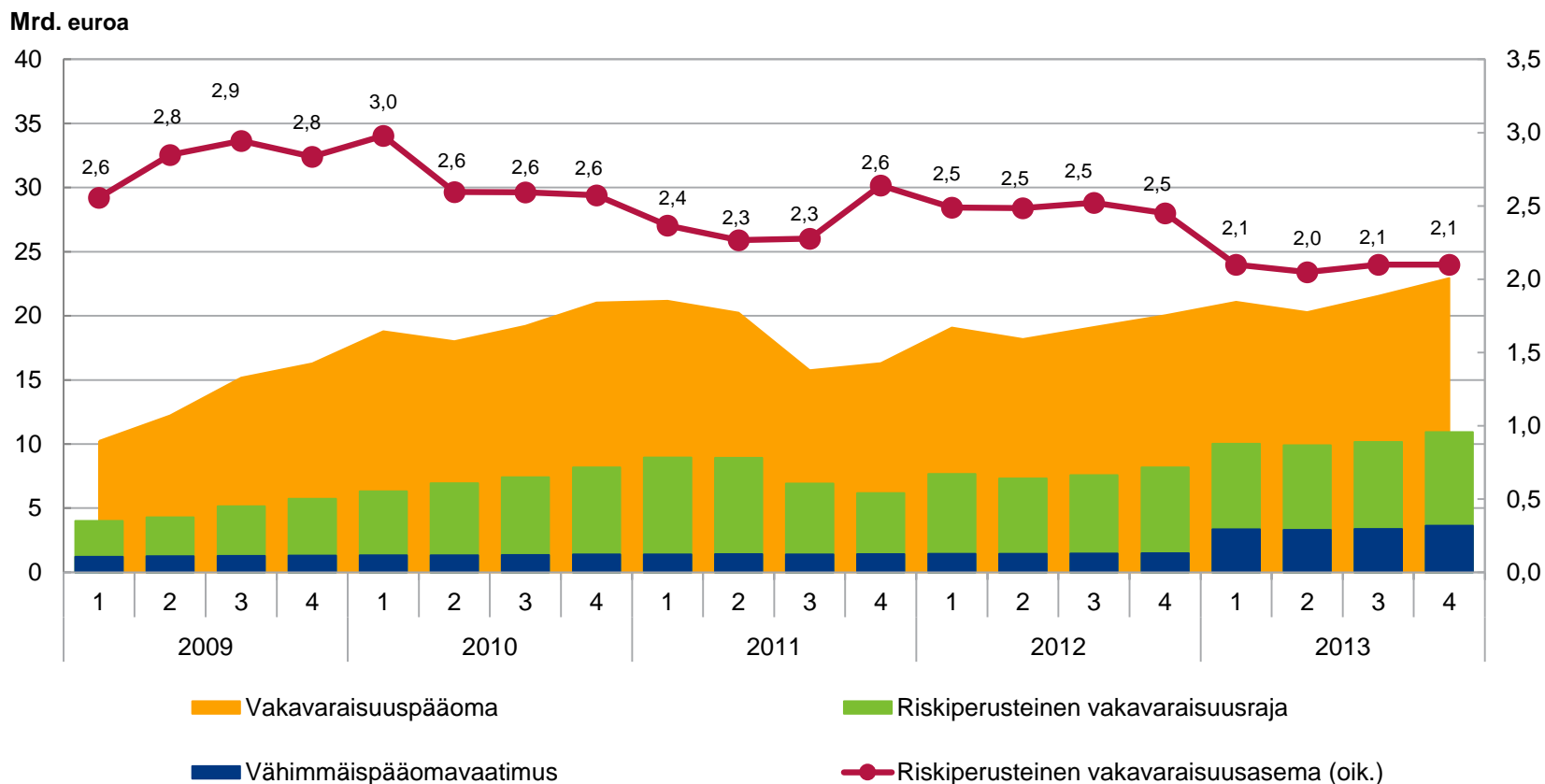
Lähde: Finanssivalvonta.

Lähde: Finanssivalvonta.

Työeläkesektorin riskinkantokyky vahva

Työeläkesektorin vakavaraisuuden kehitys

Lähde: Finanssivalvonta.

Suomen finanssisektorin riskit

Toimintaympäristön riskit	Vaikutus valvottaviin
Heikot talousnäkymät ja monia uhkatekijöitä talouskehitykselle	<ul style="list-style-type: none">■ Luottoriskien kasvu ja asiakkaiden lainahoitokyvyn heikkeneminen■ Rajoitetut mahdollisuudet terveeseen liiketoiminnan laajentamiseen■ Pankkien jälleenrahoituksen mahdollinen vaikeutuminen
Matalan korkotason jatkuminen	<ul style="list-style-type: none">■ Pankkien korkokatteen kasvupotentiaali pieni■ Vakuutus- ja eläkelaitosten sijoitustoiminnassa vaikea löytää hyvin tuottavia sijoituskohteita■ Tuottohakuisuus jatkuu
Pitkien korkojen nopea nousu, riskilisien leveneminen	<ul style="list-style-type: none">■ Korkoinstrumenttien hintojen lasku■ Pankkien pitkäaikaisen rahoituksen hinnan nousu
Varallisuusarvoihin liittyvä epävarmuus	<ul style="list-style-type: none">■ Sijoitusten arvostustappiot■ Asuntohintojen mahdollisesta laskusta pankeille aiheutuvat välilliset vaikutukset
IT-järjestelmiin liittyvät operatiivisten riskit	<ul style="list-style-type: none">■ Pankkien palvelujen tuottamisen ja ylläpitämisen vaarantuminen

Stressitestit testaavat luottamusta Euroopan finanssisektorin riskinkantokykyyn

- EBA/EKP:n stressitestit suurille eurooppalaisille pankeille
- EIOPAn stressitesti suurille eurooppalaisille henki- ja vahinkovakuutusyhtiöille
- Sekä EBA/EKP:n että EIOPAn stressitestien tulokset julkistetaan loka-marraskuussa
- Finanssivalvonnan kansallisilla stressitesteillä katetaan EU:n laajuisten stressitestien ulkopuolelle jäävät toimijat
 - Kansalliseen valvontaan jäävät pankit (EBA-metodologia)
 - Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt, jotka eivät ole mukana EIOPAn stressitesteissä (EIOPA-metodologia)
 - Työeläkeyhtiöt (soveltuvien osin EIOPA-skenaariot)
 - Toteutus, aikataulu ja tulosten julkistaminen sovitetaan eurooppalaisiin stressitesteihin

Yhteisen pankkivalvontamekanismin rakentaminen

Yhteisen pankkivalvontamekanismin (SSM) perustaminen etenee

Marraskuu 2013

- EU:n asetus SSM:n toiminnasta astui voimaan

Siirtymäaika

- Valvontaneuvosto aloittanut työnsä
- Pankkivalvonnan organisointi EKP:ssa meneillään
- SSM:n kehysasetus julkaistaan
- SSM:n valvonta- ja raportointimanuaalit käyttöön
- Yhteisten valvontaryhmien (JST) muodostaminen
- Valvontasuunnitelmat vuodelle 2015
- Merkittävien pankkien kattava arviointi

**Marraskuu 2014
(12 kk asetuksen
hyväksymisen
jälkeen)**

- SSM:n operatiivinen toiminta alkaa
- Merkittävien pankkien valvonta yhteistyössä EKP:n ja kansallisten valvojien kesken EKP:n vetovastuulla
- EKP voi ottaa suoraan valvontaansa minkä tahansa pankin

Valvonnan organisointi EKP:ssa

EKP:n neuvosto

– Päätösten vahvistaminen

Valvontaneuvosto (Supervisory Board)

Puheenjohtaja Danièle Nouy

DG Micro Prudential Supervision I

Stefan Walter

**Merkittävät pankit
(n. 30)**

DG Micro Prudential Supervision II

Ramôn Quintana

**Merkittävät pankit
(n. 90)**

DG Micro Prudential Supervision III

Jukka Vesala

**Epäsuorassa
valvonnassa olevat
pankit (n. 3200)**

DG Micro Prudential Supervision IV

Korbinian Ibel

**Kaikkia pankkeja
koskevat yhteiset
valvontatehtävät**

Secretariat Division

Pedro Gustavo
Teixeira

**Valvontaneuvoston
työn tukeminen**

Yhteistä pankkivalvontamekanismia edeltää saamisten laadun arviointi (AQR), stressitestit ja riskiarviointi

Taseen saamisten laadun arviointi (AQR)

- Toteutetaan kansallisten valvojien ja EKP:n yhteistyönä
- Luottosalkkuja arvioidaan yhteisen metodologian ja laatukriteereiden perusteella
- Suomesta arvioinnin kohteena: Danske Bank Suomi, Nordea Pankki Suomi, OP-Pohjola-ryhmä

Stressitesti

- Ohjeistus, metodologia ja heikon kehityksen skenaario valmisteilla
- Perusskenaariossa vakavaraisuuden kynnyсарvo 8 % (CET 1)

Riskiarviointi (RAS)

- Tärkeimpien riskien, kuten rahoitus- ja likviditeettiriskien sekä omavaraisuusasteen heikkenemiseen liittyvien riskien arviointi
- Määrällinen ja laadullinen analyysi

Eurooppalainen pankkivalvonta edellyttää vahvaa kansallista valvontaa jatkossakin

- Valvonta kansallisten valvojien ja EKP:n yhteistyönä
 - Kansallisten valvojien rooli merkittävä
- SSM aiheuttaa muutoksia pankkisektorin vakavaraisuuden ja likviditeetin käytännön valvontaan, Finanssivalvonnan muu toiminta säilyy ennallaan
- Euroalueen yhteisen valvontamekanismin toiminnan rahoittavat valvonnan piiriin kuuluvat pankit
 - Valvontamaksurakenne parhaillaan valmistelussa
- Yhteisen eurooppalaisen pankkivalvonnan pankkikohtaiset kustannukset eivät vielä tiedossa
 - Pankkivalvonnan kokonaiskustannukset nousevat euromaissa

Ajankohtaista sijoittajansuojasta

- Matala korkotaso saanut asiakkaat hakemaan tuottoa riskipitoisemmista tuotteista
 - Tuottohakuisuus tukenut osaltaan myös yrityslainamarkkinoiden ja joukkorahoituksen kasvua
 - Riskitasoa ei aina välttämättä ymmärretä
- Myös myyntipuolella paineita kanavoida asiakkaiden varoja tuotteisiin, joissa korkeat palkkiot tai jotka vahvistavat toimijan omaa vakavaraisuutta
- Ylilyönneiltä ei ole välttytty – asiakkaille on myyty tuotteita, joita heille ei olisi alun perin pitänyt myydä
- Pelkkä myyntitilanteen sääntely ei riitä – asiakkaan etu otettava paremmin huomioon jo tuotekehitysprosesseissa

Mitä tuotekehityksessä tulisi ottaa huomioon?

- Kohderyhmä, sen tarpeet ja kyky ymmärtää tuotetta
- Tuotteen toimivuutta arvioitava etukäteen
 - Simulaatiot
 - Mahdollisten markkinahäiriöiden vaikutukset
- Kulut ja palkkiorakenteet läpinäkyviä
- Jakelukanavat tuotteen ja kohderyhmän mukaan
- Vastuu tuotekehityksestä ei pääty liikkeeseenlaskuun – tuotteen toimivuutta seurattava läpi sen elinkaaren

Lopuksi

Siksi Finanssivalvonta edellyttää valvottaviltaan:

- Riittäviä vakavaraisuuspuskureita
- Vahvaa panostusta riskienhallintaan suhteessa otettuihin riskeihin
 - Tehostamistoimet eivät saa vaarantaa riskienhallinnan tasoa
- Ennakointia ja nopeaa reagointia riskitilanteen muutokseen
- Asiakaskunnan taloudellisen tilanteen tarkkaa seuranta
- Malttia ja asiallisia menettelytapoja markkinoinnissa
 - Myynnin kohderyhmä sekä tuotteiden monimutkaisuuden ja riskillisyyden on oltava linjassa keskenään
- Maksujärjestelmien ja verkkopankkien toimintavarmuuden ja tietosuojan turvaamista